

Een gebrek in platinum stiften,

DOOR

W. BOOTH PEARSALL F. R. C. S. I.

Twaalf jaren geleden maakte ik een gouden bovengebit voor een oude dame, die ik reeds vroeger behandeld had. Mijn patiente had mij altijd haar volste vertrouwen geschonken en bereidwilligheid betoond, en ik had haar altijd als een van mijn beste vrienden beschouwd, terwijl zij mijn vakkennis waardeerde en er van gebruik maakte. Het gebit bevatte platte snij- en hoektanden met platte „backings”, alsmede eenige „tube” tanden, bicuspidaten en molaren, de plaats invullende van degenen, die zij langzamerhand door ontstekingsprocessen in de alveolen verloren had. De platte tanden waren aan de achterzijde met goud bedekt, aangeslepen en gepast, nauwkeurig en wel, naar ik hoopte. Zij werden in den mond gepast, na het uitnemen ingegipst, het was verwijderd, het soldeer behoorlijk op zijn plaats gelegd, en het stuk tot roodgloed verhit en zorgvuldig gesoldeerd. Het stuk werd toen in den mond gezet, zonder dat in het uiterlijk der tanden iets opvallends was.

Alles ging goed tot voor veertien dagen, toen brak er een centrale snijtand af. De tanden waren wat donker van kleur, en niet gemakkelijk te verkrijgen, — zoowat No. 17 S. S. WHITE's shades. Gelukkig had ik eenige extra „stellen”,

die precies er bij pasten, en de afgevallen snijstand werd door een nieuwen vervangen. Twee dagen later kwam mijn lieve oude vriendin terug, de opnieuw bevestigde centrale als ook de linker laterale snijstand missende. Zij werden door nieuwen uit de duplicaat „stellen” vervangen, en de andere tanden waren klaarblijkelijk ongeschonden. Binnen drie dagen kwam de patiente terug met drie tanden er af, de centrale en laterale snijstand die reeds hersteld geweest waren. In 't kort, ik voorzag drie „sets” van tanden met nieuwe „backings”, sleep ze en bevestigde ze, zoodat het „afvallen” ophield mijn patiente en mij te vervelen. Voor een ieder die zijn best doet met zulk werk, en die praktische bekwaamheid en ondervinding verworven heeft, moet een dergelijke reeks van ongelukjes zeer ergerlijk zijn. Bekwaamheid en tijd worden verspild zonder een voldoende resultaat voor den tandarts, en een snelle daling in het vertrouwen, dat de patient langzaam gewonnen heeft in zijn over vele jaren verdeelde bezoeken bij den deskundige. Ik meen dat ik aanspraak kan maken op een vrij goede kennis in de praktische details van het meeste mechanische werk bij vervaardiging van gebitten, maar ik beken dat ik mij deze reeks van tegenvallertjes in 't geheel niet verklaren kan. Een nauwkeurige onderzoeking van de achterzijde der tanden toonde een zonderlinge krystalline fractuur van de platinum stiften aan, geheel ongelijk aan den vezelachtigen breuk, dien we zoo gewoon zijn in zacht platinum te vinden, dat opzettelijk doorgebroken is. Ik had de tanden van een firma ontvangen waarmede ik sinds jaren in verbinding stond, en ze waren door een fabrikant met een wereldreputatie gemaakt. Eenig navorschen bracht aan het licht, dat de voorraad platinum op de markt beperkt is, en dat het tot de weinige natuurprodukten behoort, die door rijke en gewetenlooze menschen opgekocht en in prijs opgedreven kunnen worden. Er doet zich, zooals gij allen weet, een groote toename in de

vraag naar platinum van de zijde der elektrotechnici voor, en het is een oneerlijk persoon gelukt, een voorraad van platindraad op de markt te brengen die met zink gelegeerd was, en dit werd eerst bemerkt toen tal van eerlijke menschen er groote onaangenaamheden door gekregen hadden. Ik geloof niet dat een tandenfabrikant opzettelijk onbetrouwbaar platinum voor zijn werk gebruikt, maar het kan toch gebeuren dat deze brooze draad in de mineraaltanden voorkomt. Hoewel dit gebrek voor mij onbetwistbaar vaststaat, heb ik toch, zonderling genoeg, nog niemand ontmoet die een gelijke ondervinding opgedaan heeft. Voor een paar weken zond mij onze secretaris, Mr. MURRAY, de tanden die ik u hier vertoon, en mijn meening vroeg omtrent de oorzaak van het ongelukje. Een nauwkeurig onderzoek liet dezelfde krystalline fractuur zien als in de tanden die mij zoo geërgerd hadden, die ik u eveneens toon, en, over de zaak sprekende, vond ik dat Mr. MURRAY's ondervinding met de mijne overeenkwam; de tanden „vielen af”, spontaan en toevallig alsof Sir ISAAC NEWTON nog een nader bewijs voor de wet der gravitatie nodig had.

Sedert Mr. MURRAY's mededeeling heeft dit hoogst vervelende ongelukje en zijn oorzaak mijn gedachten heel wat bezig gehouden, en ik heb een kleine verzameling van tanden bijeengebracht, waar een gelijksoortig „afvallen” heeft plaats gevonden. Een door Mr. MURRAY bijgebracht specimen is een kaoutchouk-molar van Engelsch fabrikaat, die noch gegloeid of gesoldeerd noch aan andere bewerkingen onderworpen is geweest.

Een ander is een continuous-gum molar uit mijn eigen voorraad, waarvan de stift brak toen ik hem ferm op de wasplaat drukte waarop hij behoorde, en dat wel bij *zomer* temperatuur. De krystalline fractuur is duidelijk zichtbaar. Deze tand is van Amerikaansch maaksel. Dit vervelende gebrek in de

tandstiften heeft mij in vier gevallen last en ongemak veroorzaakt. Een daarvan was dat van de patiente in het begin van dit opstelletje, en ik ben er trots op te kunnen zeggen haar welwillendheid en vertrouwen nog steeds te bezitten na een ondervinding die waarlijk een minder hechten vriendschapsband zou verbroken hebben. Het andere geval was dat van een patiente met een bovengebitt voor een tandenlooze kaak, waarvan de platte tanden "afvielen" zonder de minste oorzaak. De tanden werden behoorlijk hernieuwd, maar die patiente was van meening, dat ik haar belangen niet goed behartigd had, en verplaatste haar vertrouwen en haar honorarium naar een anderen tandarts. Wij hadden eenige correspondentie over de zaak, maar dit veranderde haar gevoelen niet, zij beschuldigde mij van oneerlijkheid en dat ik tanden van onbetrouwbaar en mindersoortig maaksel voor haar stukje gebruikt had. Ik hoop hiermede de attentie op dit onderwerp gevestigd hebbende, dat andere en deskundigen hun ervaringen ten beste zullen geven, maar, behalve van mijn vriend Mr. MURRAY, heb ik nooit gehoord hoe verschrikkelijk ergerlijk voor den tandarts een dergelijke technische fout zijn kan. Ik vrees dat ik u er geen ander middel hietegen kan aanbevelen dan van de leveranciers van zulk onbetrouwbaar goed een nieuwen tand in plaats van den ouden te verlangen, zonder betaling. Als ik fabrikant was, dan zoude ik alle draad die voor stiften gebruikt wordt nauwkeurig beproeven, en wanneer een stukje van dit platinum door mij bevonden werd vervalscht te zijn, het terstond den handelaar weer ter hand stellen. Het ongelukje met de stift van den continuous gum tand en den caoutchouk molar van Mr. MURRAY toonen duidelijk aan dat het *niet* door *soldeeren* veroorzaakt wordt. Ik heb het soldeeren van platte tanden jaren lang nagegaan. Ik heb zelfs honderden er van gesoldeerd, maar heb vroeger nooit een dergelijk defect ontmoet. Misschien zullen onze leden ons van avond zeggen hoe het hun er mee gegaan is.

De vertaler, op den brief van Mr. MURRAY de aandacht vestigende, neemt deze gelegenheid te baat om zijn collega's op het hart te drukken, bij het koopen van tanden toch vooral alleen gunstig bekende fabrieken te begunstigen, daar zij dan geen gevaar loopen van een onreëlen handelaar tanden van dubieus maaksel te ontvangen die bij de eerste gelegenheid breken. Hij herinnert zich een geval, eenige jaren geleden, toen hij bij een sinds langen tijd gedragen caoutchouk piece van 8 voortanden door een goudstukje verving. Eenige dagen te voren had hij van een handelaar eenige "sets" fronttanden van apokryphe herkomst gekocht, die wat vorm en kleur betreft, er zeer mooi uitzagen. Zij werden met platinum-iridium backings voorzien, het goudstukje gesoldeerd, er werden geen sprongen in de tanden gezien en het geheel zag er volmaakt uit. Binnen weinige weken vielen *alle* 6 voortanden er van af, zij werden door JUSTI-tanden vervangen, die nog heden hun dienst doen. Helaas herinnert de vertaler zich niet, op welke wijze de breuk plaats had, in de stiften of in het mineraal zelf. Hij is echter sinds dien tijd zijn principe trouw gebleven, om uitsluitend WHITE, ASH of JUSTI-tanden te gebruiken.

C. W.

Journal Brit. Dent. Assoc.

Aan den uitgever van het J. o. t. B. D. A.

Waarde heer. Mr. PEARSALL's opstel "Een defect in platinum stiften" zal ongetwijfeld droevigen herinneringen van gelijksoortige catastrophen in de praktijken van de meesten onzer opwekken. Als praktisch gevolg van het opstel en de discussie die er op volgde, werden de schrijver, Dr. STACK en mijn persoon tot eene commissie benoemd, om de oorzaak van dergelijke ongevallen te onderzoeken. Wij zijn van plan mikro-photographien van de afgebroken einden der

stiften te maken, en dezen met dergelijke photogrammen te vergelijken van goede platinum stiften, die opzettelijk gebroken zijn. Vervolgens zullen wij de stiften aan een nauwkeurige analysis onderwerpen, om nategaan of er eenig metaal bij het platinum gemengd is.

Lezers van het Journal zullen ons zeer verplichten, wanneer zij onze onderzoekingen steunen willen door mij eenige exemplaren van tanden te zenden, die zij in hun bezit mochten hebben, en die in dit opzicht onbetrouwbaar bevonden zijn, met aanmerkingen die van waarde zijn kunnen.

Ik ben, waarde heer

Uwe oprechte
GEO. M. P. MURRAY.

10 Hume Str., Dublin.

January 2. 1897.